

V. FEJEZET.

A NYOMOZÁS SEGITŐI

A SZAKÉRTŐK.

A korszerű szakértők nélkül a mai, tudományosnak nevezhető nyomozás el sem képzelhető. Erre pedig szükség van, mert a túloldalon, a bűnözők is minden korszerű vívmányt igyekeznek kihasználni és a maguk szolgálataiba állítani. Ime néhány szemelvény a szakértők munkájából.

Egy alkalommal betörés színhelyén nem találtak ujjnyomokat, mert a betörő kesztyűben dolgozott. Egyéb gyanúkok alapján a nyomozóközégek mégis eljutottak a betörő személyéhez. A betörő azonban tagadott. A házkutatásnál a betöréssel kapcsolatos bűnjel nem került elő. Az egyik szemfüles bűnügyi tisztviselőnek szeme azonban megakadt egy pár kesztyűn. A kesztyűhöz üvegszilánkok tapadtak. A tisztviselőnek eszébe jutott, hogy a betörő a helyszínen betört egy kirakati üvegtáblát. A kesztyűt a hozzátapadó üvegszilánkokkal együtt tehát gondosan őrizetbevette és ezt, valamint a betört kirakati üvegtábla darabjait szakértői vizsgálatra bocsátotta. A szakértői vizsgálat az üvegdarabok, illetve szilánkok fénytörési adataiból ki tudta mutatni a kétféle üvegazonosságát.

Még a pókháló is árulójává válhat a tettesnek. Például a helyszínen pókhálórészecskék tapadnak a tettes

ruhájához és ezt a gyanúsított ruhájának alapos átvizsgálásakor (amit sohasem szabad elmulasztani) felfedez-
zük. A pókhálót gondosan őrizetbe kell venni, tiszta pa-
pirosba vagy dobozba csomagolni és a szakértőhöz jut-
tatni. A szakértői vizsgálat részére itt több lehetőség kí-
nálkozik. Így: a pókhálóhoz mindig tapadnak olyan por-
részecskék, amelyek jellemzőek arra a környezetre, ahol
a pók a hálóját szötte (pld. farészecskék, liszt, szénpor,
stb.). Ebből már következtetni lehet. A pókháló alapos
vizsgálatával a pókokkal foglalkozó állattantudós sokszor
meg tudja azt is állapítani, hogy a hálót milyenfajta
pók szötte. Ez is támpontokat szolgáltathat, mert egyes
pókfajoknak megvan a maguk kedvenc tartózkodási
helye. Betörés színlelésével elkövetett biztosítási csalá-
soknál gyakran előfordul, hogy a tettes látszólag vala-
melyik ablakon, vagy ajtón hatolt be. Ha a bűncselek-
mény elkövetési ideje a nyomozástól számított 24 órán
belül van és az ajtón vagy ablakon olyan pókhálót talá-
lunk, amelyet behatolás esetén a tettesnek testével szél-
jel kellett volna rombolnia, akkor biztosra vehetjük,
hogy színlelt betöréssel, beállított helyszínnel állunk
szemben.

Egy alkalommal gyümölcsléüzembe törtek be. A
nyomozás eljutott egy gyanúsítható személyhez, aki azon-
ban tagadta, hogy ebben az üzletben valaha is megfor-
dult volna. Cipőtalpainak vizsgálatakor kiderült, hogy a
talphoz parányi mennyiségű olyan festékanyag tapad,
amelyet kizárólag a gyümölcslé előállításánál használnak.

Máskor táviróhuzalokat loptak az országút mentén
álló támszerkezetekről. Nálunk is elég gyakori ez a bűn-
cselekmény. A réz táviróhuzalokat a tettes késsel vágta
el. Ezt a huzalvégekből meg lehetett állapítani. Az egyéb
okok alapján gyanúsítható személy zsebkeséének vizsgá-
latakor a szakértő apró rézrészecskéket tudott kimutatni.

A gyanúsítottnak olyan polgári foglalkozása volt, amely-
nél nem dolgozott fémekkel és így tagadásával szemben
a zsebkeséből kimutatott rézrészecskék bizonyítékot szol-
gáltattak. Másik táviróhuzaltolvajnak a kezein és ruhá-
zatán rézoxidot lehetett kimutatni.

Az itt elmondottakból természetesen sohasem lett
volna bizonyíték, ha a nyomozóközeg a kesztyű, a pók-
háló, a zsebkesé, a kézhez és ruházathoz tapadó por jelen-
tőségét fel nem ismeri és elmulasztja azokat szakértői
vizsgálatra bocsátani.

A GYERMEKEK.

A gyermekek gyakran igen jó szolgálatot tehetnek
a nyomozásnak. Kíváncsiak, minden iránt érdeklődnek,
szemfülesek. Ami érdeklődésüket felkelti, azt alaposan
meg is figyelik és így olyan adatokat szolgáltathatnak,
amelyeknek a nyomozás jó hasznát veheti. A nyomozó
csendőr sohase vesse meg tehát azt a segítséget, amelyet
a gyermektanuk nyújthatnak. Sötétben tapogatózó,
reménytelennek látszó nyomozásoknál a házban, szom-
szédságban lakó vagy bizonyos helyen játszadozó gyer-
mekek körében megejtett puhatolás, az iskolásgyerme-
keknek észleleteikre vonatkozó megkérdezése már sok-
szor hozott olyan adatot felszínre, amelyen a nyomozás
elindulhatott.

Azt szokták mondani, hogy a gyermektanúvallo-
mások megbízhatatlanok. Ez így általánosítva, nem állja
meg a helyét. Tény az, hogy a gyermekvallomásokat
bizonyos óvatossággal kell fogadni, s értékükre nézve,
gondosan mérlegelni kell azokat. A gyermekek kikér-
dezésnek is sajátos technikája van, amely erősen
kihat a gyermekvallomás használhatóságára. Mindezek-

ről itt nem emlékezünk meg részletesen, ezekre vonatkozólag a gyermektanúzás lélektana egyébként is bőseges támpontokat és útmutatásokat nyújt.

Egy német kriminalista beszéli el a következőket, melynek hosszúéves gyakorlatában fordultak elő.

1937-ben Berlinben a Pflügerstrasse egyik házában betörő járt, aki egy csomó ingóságot összelopkodott és azután azokat a helyszínen talált zsákba csomagolva, magával vitte. A nyomozás megindításakor a betörő kilétére vonatkozólag minden támpont hiányzott. A helyszínen nyomozó bűnügyi tisztviselőnél ekkor egy 9 éves kislány jelentkezett, aki a szomszéd házban lakott. A kislány elmondta, hogy a betörés idejében a kérdéses ház előtt játszadozott az utcán. A ház kapujában egy férfit látott kijönni, aki nehéz zsákot cipelt a hátán. Az idegen felkeltette érdeklődését annál is inkább, mert odaintette magához és a közeli sarokról taxit hozott vele. Fáradtságáért néhány pfenniget is nyomott a markába. A kislánynak gyanús volt az eset és leolvasta a tovarobogó gépkocsi számát. Előző nap szüleitől névnapjára noteszt és ceruzát kapott, amelybe a számot feljegyezte. A kislány a bűnügyi tisztviselő kérdéseire az illetőről bámulatosan pontos személyleírást adott. A személyleírás segítségével és a rendszám alapján megállapított gépkocsivezető kikérdezésével a betörőt rövidesen sikerült elfogni.

U. berlini órásmestert üzletében meggyilkolva találták, az üzlet ki volt fosztva. A nyomozás érdekében igen fontos volt megállapítani, hogy a kirakatban, ahol a meggyilkolt órásmester összes értékeit tartotta, milyen tárgyak voltak elhelyezve. A kiderítés ugyanis csak a helyszínről elvitt bűnjelek révén volt várható. Az órásmester azonban egyedülálló ember volt, segéd nélkül dolgozott és olyan iratot sem találtak az üzletben,

amelyből a tettesek által elvitt bűnjeleket meg lehetett volna állapítani. A nyomozó bűnügyi tisztviselők ezért széles körben puhatolni kezdtek olyan tanuk után, akiknek segítségével ezekhez az adatokhoz juthattak. Így jutottak el egy ujságárus asszonyhoz, aki lapkihordó útjaira két gyermekét is mindig magával szokta vinni. A gyermekek, míg anyjuk a nagy bérpaloták emeleit járta, az utcán szoktak várakozni. Ez alatt az idő alatt mindig a kirakatokban gyönyörködtek. A két gyermek számtalanszor időzött a kérdéses órásbolt előtt is, ahol a kirakott csillogó tárgyakat vágyakozva nézegették és gyermekszókás szerint, a kirakat tartalmán úgy elméletileg osztokodtak. A két gyermek a kirakatba kiállított tárgyakról, sőt azoknak mikénti elhelyezéséről olyan pontos leírást tudott szolgáltatni, hogy a bűnjeleket meg lehetett állapítani. A nyomozás ezeken az adatokon épült fel és a tetteseket, — két férfi és egy nő személyében —, sikerült kézrekeríteni.

A LABORATÓRIUMOK

A tárgyi bizonyítékok előretörését jellemzi Locard francia kriminalista mondása, amelyet egyik művéből idézek: „A laboratóriumok a modern bűnperben a bíróságok tárgyalóterméinek előszobáivá váltak.“ A tárgyi bizonyítékok javarésze csak a szakértők vizsgálata, véleménye és következtetései révén válnak értékké, ezeknek nyerne bizonyító erőt. Arra, hogy a laboratóriumok finom műszereikkel, továbbá a szakértők speciális tudásukkal milyen hatalmas segítséget nyújthatnak a nyomozásnál, szolgáljon az alábbi eset például.

A párizsi városligetben — a Bois de Boulogne-ban — a körútját járó rendőrőrszem meggyilkolt férfi bok-

rok közé rejtett hullájára bukkant. A hulla zsineggel átkötött papírcsomagban volt. A hullán csupán nadrág, ing és cipő volt, de a csomag ezenkívül kabátot, mellényt, gallért és egy szalmakalapot is tartalmazott. A bűnügyi rendőrség a lelet színhelyén szemlét tartott, de ott sem láb-, sem egyéb támpontul szolgáló nyomra nem bukkant. A hullát és a csomagban lévő többi tárgyat beszállították a bűnügyi laboratóriumba, ahol azokat behatóan megvizsgálták. A vizsgálat a következőket eredményezte: A hulla haja tövénél sötét, a hajszálak végei felé sűrűküllő. A hajhoz tapadó alvadt vérhez piszok tapadt, melynek alkotórészeit a vizsgálat szénporban, homokban és egészen apró, homokszerű kavicsföldben állapította meg, melyek közé kevés fűrészpor, továbbá egy darabka sárga papír vegyült. Az ing vállrészein sötét sávok voltak láthatók, továbbá ugyanitt két parányi, festék-anyagmentes rovarra is bukkantak, melyek a föld alatt tanyáznak, ahová napsugár sohasem hatol be. A hulla, mielőtt a találsi helyére cipelték volna, látszólag valami pincében feküdtetett.

A mikroszkópai vizsgálat kimutatta, hogy a szénpor anyaga antracit, a homok vastartalmú szilikátnak bizonyult, míg a fűrészpor kétségtelenül tölgy- és vörösfenyőfától származhatott. A papírdarab a vegyi vizsgálatnál szalmacellulózénak bizonyult. A rovarok fajának pontos meghatározása is sikerült. Ezek olyan fajhoz tartoztak, amely csupán barlangokban, sötét pincékben, alagutakban és egyéb sötét földalatti helyiségekben fordul elő.

A hulla ruhadarajait üvegedényben mechanikai úton portalanították. A kiszívott por alkotórészeiként a vizsgálat szenet, homokot, fűrészport, egy zöldrostos anyagú fonaldarabot és egy parányi, egy milliméter hosszú, áttetsző vörös anyagtröredéket talált. Ezután a

ruhadarabokból darabokat vágtak ki, ezeket desztillált vízben kiáztatták. Zavaros folyadékot kaptak, amelyet azután centrifuga-készülék segítségével leüleptettek. Az üledéket mikroszkópiailag megvizsgáltatták. A vizsgálat során az üledékben erjedési csírákat fedeztek fel. Ezek a csírák csupán a kabátból és mellényből származó daraboknál voltak kimutathatók, míg az ing- és nadrágdarabok vizsgálatánál olyan penészgombákra bukkantak, melyek rendszeren pincék falait szokták borítani.

A vizsgálat összeredményéből arra lehetett következtetni, hogy a holttest nem egy, hanem két különböző pincében is heverhetett. Olyan pincék jöhetnek tekintetbe, amelyekben tüzelőanyagot tárolnak, mégpedig egyaránt fekete szenet (antracit) és tűzifát (tölgy- és vörösfenyőfát). A kérdéses pincében továbbá fát is kellett, hogy fűrészjeljenek. A pincék egyikének földjét ezenkívül homokban, szalma- és papírfoszlányoknak kellett borítania. Valamelyik pincében valószínűleg sört vagy bort raktározhattak, mégpedig abban, amelyikben a hullán még a kabát és mellény is rajta volt. Később a hullát részben levetkőztetve, másik, teljesen sötét pincébe hurcolhatták.

Időközben az áldozatot egy Tellier nevű pénzbeszedő személyével azonosították, aki a lelet időpontja előtt nyolc nappal tűnt el. Egyéniségét, viszonyait, multját kutatva, a nyomozás megállapította, hogy Tellier szenvedélyes lóversenyjátékos volt, aki rossz-hírnevű zűgfogadási irodákkal (zűg-bookmakerekkel) tartott fenn szoros összeköttetést. A detektívek ezeket most már szoros figyelés alá vették. Kiderült, hogy egyikük alápincézett földszintes házban lakik. A házkutatás során a pincébe vezető lépcső legalján a falon véryomokat fedeztek fel, amelyekről látszott, hogy azokat eltüntetni igyekeztek. Az egyik véryomba két hajszál tapadt. A véryomokat

tartalmazó falrészt kiemelték és a laboratóriumba szállították. A pince mélyén is találtak freccsent vérnyomokat. A háztulajdonos a vérnyomokra vonatkozólag azt adta elő, hogy a lépcsőn egy macska fiadzott és a vér attól eredhetett. A pince padlóját fűrészpör borította. A pince közepén szénnel telt faláda, néhány üveg bor és egy hordó feküdt. A szenesláda oldalán szintén vérnyomok voltak. A detektívek a padlót borító porból mintát vettek. Kérdésekkel sarokbaszorítva, a háztulajdonos beismerte, hogy másik pincéje is van. Ebben a pincében sárga papírfoszlányokkal telt ládákat, továbbá egy vastag deszkát találtak, amelynek az egyik oldala lakkfestékkel vörösre volt festve. Egyik sarokban a deszkából lefűrészelt és tüzelőnek felapritott fa hevert. A pince padlóját szénnel, faforgáccsal és fűrészpörrel kevert por borította. A forgácsok némelyikén a vörös lakkfestéket jól ki lehetett venni. A pincét borító porból természetesen szintén mintát vettek a detektívek.

A laboratóriumi vizsgálat megállapította, hogy a vérnyomok nem macska, hanem ember véréből származnak. A két hajszál emberhajszálnak bizonyult, melyek töve sötét, végei szürkülők voltak. A szénpor antracitnek, a fűrészpör tölgy- és vörösfenyőfából származónak, a homok vastartalmú szilikátnak bizonyult. A forgácsokhoz tapadó vörös lakkfestéket ultraviolét sugarak megvilágításában vizsgálták, melyben az, a halott testen talált parányi áttetsző vörös anyagföredékkel teljesen azonos viselkedést tanusított. A ládákból talált papírfoszlányok anyagát a vizsgálat tiszta szalmacellulózében állapította meg.

A vizsgálat eredménye alapján a bookmakert letartóztatták. Néhány nap múlva újból helyszíni szemléte tartották a pincében. A pincét borító piszkot és port átszittalták és egy darabka papírt találtak, amelyen a meg-

gyilkolt neve állt, továbbá papírfoszlányokat, melyek összeállítva földalatti vasúti jegynek bizonyultak. A jegy menettérti jegy volt, melyet azonban a visszautazásra nem használtak fel. A jegy kelte egyezett azzal a nappal, amidőn a meggyilkoltat utoljára látták, a kiszolgáltató állomás pedig az áldozat lakásának közvetlen közelében feküdt. A bélyegzőn feltüntetett óra is teljesen egybevágott azzal az időponttal, amelyben Tellier naponta lakását elhagyni szokta, hogy hivatalba menjen. Különös volt, hogy abban a pincében, ahol a papírt és az összetépett jegyet találták, vérnyomok egyáltalán nem látszóttak. Ez a pince egyébként teljesen alkalmatlannak látszott arra, hogy abban egy hulla felfedezés veszélye nélkül egy héten keresztül heverjen. A pince nem is volt teljesen sötét s így a hullán talált különleges rovarok itt nem is tanyázhattak. További kutatás során rejtett, harmadik pincére bukkantak, melynek a bejáratát felhalmozott ládák takarták el. Ez a pince a lépcső alatt feküdt. Egy pillantás ebbe a sötét oduba, meggyőzte a detektíveket, hogy a gyilkosság színhelyére léptek. A mennyezet és falak tele voltak vérnyomokkal, melyekhez helyenként hajszálak tapadtak. A falakat penészgombák borították. A hullán találtakkal azonos rovarok futkároztak szerteszéjjel.

A bakteriológiai vizsgálat kimutatta, hogy az első pincében talált láda deszkafalai tele voltak penészgombával. Ez amellet szölt, hogy az áldozat kabátját és mellényét egyideig itt rejtették el. A zöld, rostos fonálról a vizsgálat megállapította, hogy az a bookmaker tulajdonát képező zöld kötényből származik. E bizonyítékok terhe alatt a gyanúsított megtört és a gyilkosság elkövetését beismerte.

A jól kiagyalt védekező intézkedéseket a modern vegyész, mikroszkópous, minerológus, botanikus és entho-

mológus vizsgálataikkal, megállapításaikkal és borotvával következtetésekkel halomra döntötték és a bizonyítékok oly sűrűszemű hálóját szőtték a gyanúsított köré, amelyből nem tudott kibújni.

Mi csendörök mindezekhez nem érthetünk, ezt nem is kívánják tőlünk. Csupán az irányban kell tájékozva lennünk, hogy a modern szakértők tudásának határa meddig terjed, ami viszont arra kötelez, hogy mindent, ami ebbe a keretbe tartozik, felkutassunk és változatlan állapotban minél előbb kezeikhez juttassuk.

A kriminalisztika hatalmas terület, valamennyi részét egyformán uralni nem lehet. Aki bizonyos irányban az átlagon felüli tudásra, ismeretekre akar szert tenni, annak egy területet kell választania, vagyis specializálnia kell magát. Egy francia kriminalista, dr. Séverin Icard, pl. főleg a zsebórákkal foglalkozik. Éveken keresztül folytatta kísérleteit. Kiinduló pontja az volt, hogy a legjobb órák tokja sem zár teljesen légmentesen. Az óra belsejébe tehát bejutnak a környezetből apró részecskék, törmelék, por, amelyek ott felgyülemlenek. A por bejutását elősegítik a hőmérsékletingadozások, amelyek sokszor 20° C-nál is többet tesznek ki. Ha az órát kitesszük a zsebünkől pl. a napra vagy a kályha közelébe, akkor az óra belsejében a levegő felmelegszik. Ha most már az óra hidegebb légkörbe jut, az óra belsejében levő levegő lehűl, tehát összehúzódik. Ennek következtében az óra belsejében légritkulás keletkezik, amely szívóhatást gyakorolva, kívülről szívja a levegőt. A levegővel azután bejut a por is.

Dr. Icard számtalan óra belsejét vizsgálta meg és az ott talált porból igen sokszor találoan tudott következtetni az óra tulajdonosának a személyére. Így

az asztalos órájában enyv, politúr és fűrészporszemecskéket; bányászoknál, fűtőknél szénrészecskéket; kőműveseknél cementet, gipszet, meszet; fémmunkásoknál vas-, réz- és egyéb fémrészecskéket; földműveseknél, kertészeknél különböző növénytörmeléket; borbélyoknál hajtörmeléket mutatott ki. Ismeretlen hullánál, vagy kilétét elárulni nem akaró elfogottnál talált, vagy a tettes által a helyszínen felejtett zsebórák ilyen vizsgálata értékes útbaigazító adatokat szolgáltathat.

Házi szarkák leleplezésére igen alkalmasak olyan vegyszerek, amelyek a szóbanforgó helyekre elhintve, a tolvaj kezeit megfestik. Vannak fehér, szürkés porok is, melyek csak akkor fejtik ki színező hatásukat, amikor vízzel kerülnek érintkezésbe, tehát pl. midőn az ilyen módon megjelölt tettes kezeit megmossa. Más hasonló célokat szolgáló porok viszont csupán a kvarclámpa ultraviolet fényében válnak láthatókká, mégpedig akkor is, ha az illető kezét többbizben szappannal és körömkefével megmossa. Ha a kézmosás megtörténte valószínűnek látszik, a mosdószközöket is vizsgálni kell, mert az ultraviolet fényben a szappanhoz, körömkeféhez, törülközőhöz tapadó vegyszer is előtűnik.

Berlin egyik pályaudvari postahivatalában hosszú időn keresztül megdézsmálta valaki az értékküldeményeket. Számos postatisztviselő került gyanúba, de a tettest nem sikerült leleplezni. Ekkor a fent leírt eszközökhöz folyamodtak. Csaléteknek pénzes levelet csempészték a többi küldemények közé. A levélbe bankjegyeket helyeztek, melyeket vörös elszíneződést okozó vegyszerrel hintették be. A tettes azonnal kézrekerült egyik postatisztviselő személyében, kit vérvörösre festett kezei árultak el.

A modern betörők egyre korszerűbb eszközökkel támadják az idegen javakat. Németországban a betörők újabban a következő szerszámokat használták: üveg-vágó gép, melynek segítségével akár ujjnyi vastagságú kirakatüveglapokat teljesen zajtalanul lehet kivágni. A gép óraszerű mérőeszközzel van összekapcsolva, melynek számlapján az okozott minimális hangjelenség erősségét le lehet olvasni és így a gép működését ennek megfelelően szabályozni lehet. Szigetelt fogantyúkkal ellátott vezeték-vágó készülék, melynek segítségével a betörők a világitó vezetéket vagy a távbeszélő vezetéket elvágják, hogy nyugodtabban dolgozhassanak. A szerszám karjai meghosszabbíthatók úgy, hogy a vezetéket két méter távolságról is át lehet vágni.

A tolvajkulcsipar a fejlettség magas fokát érte el. Egy betörőnél 60 darabból álló lapos tolvajkulcs gyűjteményt, illetve kulcsalkatrész-gyűjteményt találtak. Az alkatrészek összeilleszthetők úgy, hogy segítségével számtalan zárnak megfelelő kulcs kombinálható.

A bűnöző mögött természetesen a kriminalista sem marad el és a bűnözés elleni küzdelemben kiaknázza a modern technika és tudomány minden eszközét. Hogy az igazság kiderítése gyakran milyen tudományos színvonalon mozog, arra példa az alábbi eset.

Zsebkés belsejében levő por tudományos vizsgálata bizonyította, hogy a zsebkéssel szigetelt távbeszélő huzalt vágta el. Távbeszélő huzallopás gyanúsítottjának kezén és nadrágján rézgálic nyomait mutatta ki a vizsgálat. A tettes a lopás elkövetésekor távbeszélő vezeték-póznákra mászott fel, melyek rézgáliccal voltak impregnálva. Egy betörő kesztyűben dolgozott, hogy az ujjnyomok hátrahagyását elkerülje. A kesztyű vizsgálata alkalomával a kesztyűn apró üvegszilánkokat lehetett kimutatni, melyek a behatolás alkalmával betört ablaküveg-

től származtak. A tettes ruhájához tapadó pókháló is áruelőjává válhatik. A pókhálóhoz ugyanis a mindenkori helynek megfelelő, jellegzetes porrészecskék (fa, liszt, szén, stb.) tapadhatnak, melyeket a mikroszkópiai vizsgálat ki tud mutatni. A pókszakértő ezenfelül a pókhálóból a pókfajtára is következtetni tud. Egy ismeretlen hulla kilétére a fülében talált fülzsír elemzésével sikerült megállapítani. A fülzsírban ugyanis pörkölt kávé apró részecskéit lehetett kimutatni, ami arra engedett következtetni, hogy az illető valamely kávépörkölő üzemből dolgozott. Az ilyen üzemekben megindított puhatolás azután hamarosan a személyazonosság tisztázásához vezetett. — Egy férj jelentést tett a rendőrségen, hogy felesége, mialatt ő a konyhában foglalatoskodott, agyonlőtte magát. A nyomozás során gyanú merült fel aziránt, hogy az asszony nem lett öngyilkos, hanem más lőtte agyon. A gyanú a férjére terelődött, aki azonban tagadott. A lövés a jobb szemét szétromcsolva, hatolt a koponyába. A férj ruháján és ingmellén számos apró, freccsent vérnyomot találtak, melyek behatóbb vizsgálata azt is kimutatta, hogy abban a szemből származó szövetanyagok vannak. Ez kétségtelenül bizonyította, hogy a férjnek a szemet széjjelromcsoló lövés pillanatában a közvetlen közelben kellett tartózkodnia. E bizonyíték hatása alatt beismerete, hogy feleségét ő lőtte agyon.

*

Egyszer a helyszínen hajszálakat találtak. A szakértő vizsgálat megállapította, hogy a hajszálak gazdája a haját a közvetlen multban nyíratta. A környék borbélyainál való érdeklődés nyomra vezette a kriminális tákat.

Két barát kocsin kirándult, a lovak megvadultak, elragadták a kocsit. Az egyik barát kizuhant a kocsiból,

halálrazúzta magát. Baleset. Minden nyomozás feleslegesnek látszott. A nyomozás azonban gyanakvó, szaképzett kriminalista kezében volt. Szokásszerűen a legnagyobb alaposággal végigvizsgálta a kocsi minden porcikáját. A vizsgálat nem volt eredménytelen. A kocsi hátsó falán apró freccsent véryomot talált. A vér embervérnek bizonyult. Ez a megállapítás megingatta az egyszerű „baleset”-be vetett hitet. A további nyomozás egész más tárgyi tényálladékokat állapított meg. Az életben maradt barát feltékenységéből a kocsi mögött agyonverte áldozatát és a baleset meséjét koholta. Az első pillanatban teljesen feleslegesnek látszó okoskodás, „nagyképűség” ilyen jutalmat hozhat.

Egy cselédleányt gazdái távollétében ismeretlen tettes megfojtott és a lakást kifosztotta. A gyilkos a lakástulajdonos legjobb ruháit magára öltötte, saját rongyait pedig otthagya a helyszínen. A nagy apparátussal megindított nyomozás egyelőre nem járt eredménnyel. Senki sem látott a kérdéses időben gyanús személyt a lakás körül. A tettes kilétét sűrű homály fedte, úgylátszott, hogy az eset kiderítetlenül fog maradni. A kölni ügyész-ség a gyilkos ruháit vizsgálatra dr. Loock bírósági vegyészhez küldte abban a reményben, hogy a vegyész talán meg tud olyasvalamit állapítani, amely a tettes kilétének tisztázására irányuló nyomozásnak kiinduló pontul szolgálhatna.

A vegyész a következőket találta: egy vörösbe játszó szőke bajuszszálat, több szőke hajszálat, dohánymaradványokat, növénymaradványokat, fehér kenyérmorzsát, halpikkelyeket; az egyik zsebéből két szál gyufa került elő, melyek gyújtógyurmája ultramarinnal volt festve (ez igen ritkán fordul elő). Az öltöny zsebei, bélése több helyen meg voltak foltozva. A foltozás nem szabóra, de azért igen ügyes kézre mutatott. A leletből

levont következtetések segítségével a vegyész a tettesről a következő képet rajzolta: haja szőke, bajusza vörösés szőke, erős dohányos; a fehérkenyér-morzsa, halpikkelyek és növényi maradványok együttes előfordulása csavargóra mutat; az ügyes foltozás munkája nem ütötte meg a szakképzett szabó munkáját, de látszott, hogy azt az illető tanulta; feltevés: börtönviselt ember; ultramarinnal festett két fejű gyufát Köln nagyszámú menhelye (Herberg) közül csupán két helyen találtak. Ezek a megállapítások irányt szabtak a nyomozásnak, amelynek során a gyilkos kézre is került. A szakértő következtetései, amelyeket a felsorolt, látszólag jelentéktelen adatokra épített fel, mindenben helytállónak bizonyultak.

VEGYSZEREK A MŰKÖDŐ TETTES MEGJELÖLÉSÉRE.

Berlinben az utóbbi időben napirenden volt az utcákon elhelyezett távbeszélő-készülékek feltörése és kifosztása. A rendőrség egyideig tehetetlen volt ezekkel a betörőkkel szemben. Később azonban jó ötlete támadt. Az automaták belsejébe tintás tartályokat helyeztek el olyképpen, hogy feltörés esetén a kb. félliternyi tintának a betörő kezeire kellett ömlenie. A rendőrség összes tagjai parancsot kaptak, hogy figyeljék az embereket az utcán, kinek tintás a keze. A tettes már másnap hurokra került. Ezt az ötletet azután a rendőrigazgatóság vegyi állomása felhasználta és olyan vegyszert készített, mely a bűnöző megjelölésére alkalmasabb. Ez a vegyszer finom, fehér, szagtalan por, melyet olyan helyeken hintenek el, ahová a tolvajnak kezeivel nyúlnia kell. A vegyszer pillanatnyilag semilyen változást nem idéz elő, hatás csak akkor mutatkozik, midőn a tolvaj a cselekmény elköve-

tése után elsősorban kezét mos. Ekkor a vízzel érintkezésbe jutott vegyszer a kezét élénk kék színűre festi, amit heteken keresztül nem lehet semmiféle módon eltávolítani. Ezt a találmányt már sokszor használták üzemeknél, vállalatoknál, ahol házi tolvajok garázdálkodtak. Ma már olyan vegyszer is van, mely elszíneződés okozása nélkül észrevétlenül a tolvaj kezéhez tapad és többszöri kézmosás után is marad olyan mennyiség belőle a bőrfelületen, melyet a kvarclámpa ultraviolet fénye kétséget kizáróan kimutat.

Ezekhez hasonló eszközöket használt az angol rendőrség is a bűncselekmények elkövetése után menekülő tettesek gépkocsijának vagy bármely felszólításra meg nem álló gépkocsinak látható megjelölésére. A rendőrök kis pisztolyokkal vannak felszerelve, melyekből a gépkocsi szekrényére festékanyaggal töltött lövedéket lönek. A lövedék a kocsi szekrényén feltűnő színű, el nem távolítható elváltozást idéz elő, mely a kocsit mintegy megbélyegzi és így felhívja arra az összes útjába eső hatóságok és közegek figyelmét. A gépkocsis-banditák amerikai mintára az utóbbi időben Angliában nagyon elszaporodtak, így a rendőrség ilyen pisztolyokkal mindazokat ellátja (postahivatalok, bankok, áruházak, pénztárak stb.), akik gépkocsis-banditák támadásainak ki vannak téve.

Ez év augusztus hó végén a porosz Landjägereknek (csendőrség) akadt dolguk gépkocsis-banditákkal. A banditák egy határmenti erdőn keresztül páncélozott gépkocsin nagymennyiségű árut akartak átcsempészni a határon. A banditák rajtavesztettek, mert a gépkocsin üldöző csendőrknek sikerült egy lövéssel a csempészgépkocsi benzintartályát eltalálni, úgy, hogy a benzinjük lassan kifolyt. Az üldözők mindazonáltal szem elől

tévesztették a csempészkocsit, mert annak hátsó részére igen erős fényszóró volt felszerelve, mely az üldözőket vakította. A csempészek az erdőben gépkocsijukat elhagyva elmenekültek, a gépkocsi és értékes rakománya a csendőrség kezébe került. A csempészgépkocsi közelebbi megtekintésénél kitűnt, hogy az puskatúz ellen teljes biztonságot nyújtó, lövésekkel ellátott páncéllemezekkel volt borítva. Első részén a hűtőnél elms szerkezete volt az esetleges akadályok elhárítására.

Amerikában már az is előfordult, hogy a páncélgépkocsin menekülő, géppuskából tüzelő banditák mesterséges ködfelhőt fejlesztettek és így vonták ki magukat az üldözés alól.

Ma ilyesmi nálunk még elképzelhetetlen. A világ azonban halad, fel kell hát készülnünk arra, hogy a bűnözők idővel nálunk is a legmodernebb eszközökkel fognak fellépni.

SAJÁT NYOMOK MEGJELÖLÉSE.

A helyszínen már sokszor zavart okoztak a helyszínelők saját lábnyomai, ujjnyomai. Ezért szabály az, hogy ezeket a nyomokat meg kell jelölni, nehogy tévedésre adjanak okot. Eddig rendszerint úgy segítettek magukon a helyszínelők, hogy lehetőleg nem nyúltak semmihez, de ezenfelül kesztyűben is dolgoztak, cipőjüket pedig valamibe (rongy, pokrócdarabka) burkolták, vagy pedig a cipő talpára zsineggel, dróttal deszkadarabot vagy ehhez hasonló tárgyat erősítettek, hogy ilyenképpen saját lábnyomait biztosan meg tudják különböztetni a többi helyszíni lábnyomtól. Dr. jur. Erich Anuschat kriminalista olyan saroklapot konstruált, amelynek felületén bonyolult mintázat van. A helyszíni

nyomkeresésnél ezt a lapot a sarokra erősítik. A lap mintája minden lépésnél benyomódik s így lehetetlenné teszi, hogy a helyszínelő nyomát más nyommal összevetészhessék.

Füves felületeken (rétek, legelők), továbbá sárga lombbal borított erdőtalajon a nyomkeresésnél sárga-üvegű szemüveget használjunk, mivel a nyomok felfedezését módfelett megkönnyíti.

HALDOKLÓ KIKÉRDEZÉSE.

Sok súlyos bűnügy maradt kiderítetlenül, mert az áldozatot haldokolva találták és már nem tudott beszélni. Egy ízben Németországban egy halálosan sérült erdész találtak az erdőben. A helyszínrre igyekvő csendőr még életben találta, de a haldokló erdész nem tudott beszélni. A csendőr orvvadászok tettességére gondolt, összeszedte egész ilyenirányú személyi ismeretét és egyenként felsorolta mindazoknak a neveit, akik feltevése szerint, mint tettesek figyelembe jöhettek. A sértettet megkérte, hogy bólintson, ha a tettes nevét mondja. A haldokló a nevek hallatára a fejét rázta, majd az egyik név hallatára bólintott. A nyomozás a tettest ennek a személyében kiderítette. Itt még csak annyit kell megjegyezni, hogy a sértett által ilyen körülmények között kifejezett gyanu nem vehető megdönthetetlen igazságnak és csakis feltevésül szolgálhat. Súlyosan sérülteknél, különösen fejsérülteknél emlékezetkihagyások és emlékezethamisítások ugyanis gyakran előfordulhatnak.

SZEMÉLYEK AZONOSÍTÁSA.

Az „Internationale Öffentliche Sicherheit“ című folyóirat (a nemzetközi bűnügyi rendőrségi bizottság hivatalos kiadványa) egyik számában dr. E. Lewisch wieni rendőrfőtanácsos a személyazonosság megállapításának nehézségeiről, az igazoltatásról és az igazoló okmányok kétes megbízhatóságáról ír. Arra a végkövetkeztetésre jut, hogy nemcsak a bűnözőket kellene ujjlenyomataik alapján nyilvántartani, hanem az egész lakosságot. A személyazonosság megállapításának az ujjlenyomat az egyedüli megbízható eszköze. Igazolói iratokat csak olyan személyek részére lehet kiállítani, akiknek a személyazonossága így kétséget kizáróan meg van állapítva, de az ujjnyomatnak az igazolványokkal való visszaélések megakadályozására szintén a tulajdonosuk ujjnyomataival kell ellátva lenniök.

A személyazonosság megállapításának nehézségeire vonatkozó fejtegetéseivel egy gyakorlati példából indul ki, amely a személyazonosság-tanuk felismerése által való megállapításának megbízhatatlanságára mutat rá. Néhány évvel ezelőtt Olaszországban nagy izgalomban tartották a nyilvánosságot a hírlapok hasábos tudósításai, amelyek „A 44.170. számú beteg a collegnói tébolydában“ rejtélyes esetről számoltak be és részletesen tájékoztatták olvasóközönségüket az ügy további fejleményeiről. 1927-ben Torinó egyik temetőjében tettenértek egy férfit, aki az egyik síremlékről bronzvázát akart ellopni. Elfogták és a legközelebbi rendőrállomásra kísérték. Hozzá kezdtek a kikérdezéséhez, de nem sokra mentek vele. A fogoly kijelentette, hogy nem tudja, hogy kicsoda. Nem tudja, hogy hívják, hova való, hol született, még azt sem tudja, hogy az utolsó éjszakát hol töltötte. Mivel a fogoly kikérdezése közben dühön-

geni is kezdett, mint elmebeteget, a colegnói elmegyógyintézetbe szállították, ahol mint ismeretlen, a 44.170-es számot kapta. Az intézet igazgatója a beteget több oldalról lefényképezette és a képeket a hirlapokban közzétette. Abban reménykedett, hogy az olvasóközönség közül valaki felismeri a beteget. Minden egyéb személyazonosság-megállapítási kísérlet eredménytelen maradt. Egy napon az intézetben jelentkezett egy C. Camilla nevű nő. Elmondta, hogy a férje tanár volt, a háborúban mint tartalékos százados bevonult a hadrakelt hadsereghez és az egyik ütközetben eltűnt. A lapokban közölt fényképekben eltűnt férjére vél ráismerni. Az asszonyt annakidején férje tragédiája annyira megrázta, hogy kedélybeteggé vált. Az igazgatóság alkalmat adott az asszonynak, hogy az ismeretlen elmebeteget láthassa. Az asszony az elmebetegben felismerte az urát. Sógora, férjének bátyja, akit magával hozott, szintén kijelentette, hogy az ismeretlen elmebeteget azonos az öccsével. Maga az elmebeteg tartózkodóan viselkedett. Magatartásából nem lehetett következtetést vonni arra, hogy a felismerés részéről is megtörtént-e. A találkozás vége felé az asszonyt dédelgette és meg is csókolta, de egyébként a felismerésnek semilyen jelét sem adta.

A feleség és a testvér, akik meg voltak győződve, hogy hozzátartozójukat ha örülten is, de megtalálták, minden követ megmozgattak, hogy a 44.170. számú beteget a zárt intézetből elbocsássák és házi ápolásra adják. Így álltak a dolgok, midőn a torinói rendőrségen az előtt a rendőrtisztviselő előtt, aki a temetőbeli bronzváza-lopás feldolgozásával volt megbízva, megjelent egy Gh. Camilla nevű nő, aki felvilágosítást óhajtott kapni B. Mario nevű szeretőjéről, mert az illető eltűnt és huzamosabb idő óta nem adott életjelt magáról. A nő előadása közben megpillantotta a rendőrtisztviselő íróasztalán

a torinói temetőbeli vázalopás aktái között a 44.170. számú beteg fényképét. Közelebbről szemügyre vette a képet és kijelentette, hogy az eltűnt B. Mario arc képe. Ennek a nőnek is alkalmat adtak arra, hogy az ismeretlen beteget láthassa. Gh. Camilla határozottan kijelentette, hogy a beteg azonos az eltűnt B. Marioval. A beteg viselkedéséből nem lehetett megállapítani, hogy ő B. vagy C., vagy pedig egyik sem. Gh. Camilla is tanukat csődített össze, többek között B. Mario testvérbátyját is. A betegben ez is határozottan felismerte elhunyt testvérét.

Megkezdődött a harc. A beteget a két család felváltva látogatta és mindkettő zaklatta a hatóságokat is, hogy a beteget hozzá adják ki, házi ápolásra. Az elme-gyógyintézet vezetősége a beteget a látogatások alkalmával figyelte. Úgy látszott, hogy a beteg jobban húz C. Camillához és családjához, mint a másikhoz. Beszélgetés közben néha úgy látszott, mintha a betegnek előző közös életére vonatkozó halvány emlékezései is felmerülhének, bár az is lehet, hogy a beteg egyszerűen olyan dolgokat ismételgetett, amiket C. Camillától, aki őt mindenáron emlékeztetni igyekezett, az előző látogatások alkalmával hallott. A hatóság rendelkezésére az intézet a beteget a C.-családnak adta ki.

B. Mario szeretője és családja sem hagyta azonban annyiban a dolgot, mert meg vannak győződve arról, hogy az elmebeteg az ő hozzátartozóikkal azonos. Tanukat vonultattak fel, a hatóságokat beadványokkal zaklatták, hogy a betegnek B. Marioval való azonosságát mondják ki. A hatóságok nem tudták a valót eldönteni, mert a másik oldalon ugyanannyi tanu az ellenkezőjére volt hajlandó megesküdni. Így a torinói elmebeteg vázaltolvaj egyelőre C. tanár és tartalékos százados életét folytatja, de hogy joggal-e, azt senki sem tudja.

Az igazolványok megbízhatóságának bírálatánál dr. E. Lewisch abból indult ki, hogy e téren nem annyira a meghamisított igazolványok, mint inkább a jogtalan úton megszerzett igazolványok jelentenek komoly veszélyt. Egy régi adomából indul ki. Volt egyszer egy kolostor. Szegény, vagyontelen kolduló barátok lakták. A kolostornak nagy szüksége volt egy 40 láb hosszú létrára. A barátok tűnődtek, hogy mitévők legyenek. A létra kellene, de pénzük nincsen. A priornak mentőötlete támadt. Felcihelődött és bement a közeli városba. Ott felkeresett egy kereskedőt, aki létrák eladásával foglalkozott. Elmondta a kereskedőnek, hogy milyen nagy bajban vannak és kérte, hogy ajándékozza meg őket egy 40 láb hosszú létrával. A jó Isten majd megfizeti. A kereskedő rideg üzletember volt, aki a prior kérését kereken megtagadta. Szegény prior csüngő orral haza ballagott és útja eredménytelenségéről beszámolt a zárda refektóriumában összegyűlt barátoknak. A beszámolót először mély csend követte, majd felszólt az egyik fiatal barát, hogy a prior bízná meg őt a létra megszerzésével. Ő is megpróbálna vele. A prior örömet beleegyezett. Másnap a fiatal barát útnak eredt. Meg sem állt a közeli községig, amely hangos volt az épen akkor lezajló országos vásártól. A barát először terepszemlét tartott. Megállapította, hogy a vásáron 10—15 árus is foglalkozik létrák eladásával. Volt ott rövidebb-hosszabb létra bőven. Csak pénz nem volt.

A barátunk ezen is segített. Nagy alázatosan odasomfordált az első létraáruhoz. Elpanaszolta, hogy a zárda szegény, pénzük nincs, de elengedhetetlenül szükségük volna egy 10 láb hosszú létrára. Ajándékozzon az árus egy ilyet, a jó Isten megfizeti. Az árus jószívű, istenes férfiú volt, aki megszánta a barátot és a kért 10 láb hosszú létrával megajándékozta. A barát illően meg-

köszönte az adományt, hóna alá vette a létrát és tovább bandukolt a vásárban. De csak a legközelebbi létraárusig. Ott elpanaszolta, hogy a kolostor milyen bajban van, 15 láb hosszú létrára volna szükségük, de csak 10 láb hosszú létrájuk van. Pénzük nincs. Tegye meg az árus azt a nagy szívességet és cserélje be az ő létráját egy 15 láb hosszú létrára. A jó Isten majd megfizeti neki. A kérés olyan szerény volt, hogy az árus örömmel teljesítette. Nem akarom hosszú lére eresztetni. Volt még néhány létraárus a vásárban. Ezeknél a barát sorra tiszteletét tette. A létra folyton nőtt, míg végre az utolsó létraárustól a szemfüles barát 40 láb hosszú létra boldog birtokosaként köszönt el és izzadva, de diadalmasan lépkedett a kolostor felé.

Hasonló módon juthat valaki könnyűszerrel egy látszólag jelentéktelen értékű igazolványhoz, irathoz, ennek alapján és segítségével egy másodikhoz és így fokozatosan tovább, míg végre az összes igazolványok legkivánatosabbika — az útlevel — birtokába jut. Valamely félreeső községben vagy parochián születési bizonyítványt, keresztlevelet, illetőségi bizonyítványt nem túlságosan nehéz szerezni. Az illető valami ravasz, megható mesével, levélben kéri az okmányt vagy akár oda utazik. Meg is kapja. Ilyen már nem egyszer megtörtént. Ha már ilyen okmány birtokában van, amely tulajdonosa körül megeremti a megbízhatóság légkörét, akkor a „létrával“ csak óvatosan, fokozatosan tovább kell menni. A születési, illetőségi bizonyítvány alapján más hatóságok jóhiszeműen egyéb okmányokat állítanak ki, míg végül, megvan az útlevel. Ezek az okmányok pedig a valódiságukra vonatkozó minden vizsgálatot kiállanak, hisz tényleg valódiak. Csupán a bölcső volt hamis.

A bűnügy történet több olyan esetet jegyez fel, ahol

bűnügyekben a hasonlatosság okozott súlyos bonyodalmakat s téves ítéleteket. Egy Kowski nevű román állampolgárt Angliában csalás miatt letartóztattak. A sértett és a tanúk felismerték. Szénája már igen rosszul állott. Azzal védekezett, hogy a család elkövetése idejében Párisban tartózkodott. Szerencséje volt, hogy a párisi rendőrség az alibijét tényleg tisztázni tudta. A varlói család később hurokra került. Feltűnően hasonlított az ártatlanul meghurcolt Kowskihez. A sértett és a tanúk jóhiszeműséggel tévedtek.

Egy Charlie Peace nevű megrögzött bűnöző nyugodtan elnézte, hogy az általa elkövetett súlyosabb bűncselekményért más, ártatlan embert elítéljenek. A bajt itt is a feltűnő hasonlatosság okozta. Peace ennek a bűncselekménynek az elkövetését csak évek múlva ismerte be, amikor egy gyilkosság miatt halálra ítélték. „Most már úgyis mindegy”, mondotta cinikusan vigyorogva. Az ártatlanul elítélt ember testben és lélekben megtörve hagyta el a fegyházat. A kiállott szenvedéseket az állam által kiutalt tekintélyes fájdalomdíj sem tudta jóvátenni.

Volt két többszörösen büntetett bűnöző, a Foxtestvérek. Ikrek voltak. Úgy hasonlítottak egymáshoz, mint két tojás. Részben együtt; részben külön-külön „dolgoztak”. A hasonlatosság a bíróságokat sokszor a legkellemetlenebb helyzetbe hozta. Az egyik Fox idősebb korában, egy újabb elítélésekor elmondta a bíróságnak, hogy számtalan büntetésére nem mindig szolgált rá. Többször vállalta a bűnösséget ikertestvére helyett, mert az családos ember és gyermekei is vannak.

*

Washingtonban egy Poole nevű orvos új személyazonosító eszközzel kísérletezik. Szerinte az orrvég alakja

minden embernél más és ezenkívül az egész életen keresztül maradandó is. 2000 röntgenfelvétellel igazolja, hogy az orrvég még ikertestvéreknél is változó.

Egy német tudós a pedoskopiában lát új, jól használható személyazonosító eszközt. A pedoskopia a talpon levő bőrfodorrajzon alapul.

Legújabban a hangnak filmen való rögzítését is fel akarják használni személyazonosító és nyilvántartási célokra. A hang alaphangból és bizonyos magas hangokból tevődik össze, az utóbbiak teljesen egyéniek.

LÁBIRÁS AZONOSÍTÁSA.

Firenze egyik bankjában 80.000 lírás csekket mutatnak be. A csekk kiállítójaként egy gazdag régiségkereskedő szerepelt. Az aláírás rendben volt, az összeget akadály nélkül kifizették. Midőn a bank a régiségkereskedőnek megküldte a bankszámla kivonatát, kiderült, hogy a csekk hamis volt. Rövid időközökben ugyanilyen csekkcsalás történt Rómában és Milánóban is. A nyomozás először nem tudott a csekkcsaló kilétére nézve támpontokat szerezni, később azonban mégis sikerült egy alaposan gyanúsítható személyt kikutatni. Az illető nyugalmazott katonatiszt volt, ki a világháborúban balkarját elveszítette, jobbkarja pedig éveken keresztül béna volt, de azt utólag teljesen meggyógyították. Az írásszakértők annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a hamisított csekkeken levő írás nem származhatik a gyanúsított kezétől, de gyanúsítottat a bankok alkalmazottai sem ismerték fel. A nyugalmazott tisztet egyéb gyanúok miatt mégis állandó megfigyelés alatt tartották.

Egy szép napon a gyanúsított a Riviérára utazott, hová az őt figyelő detektív is követte. A tengerparton

a detektív egészen különös dolgot tapasztalt. Alig tíz lépés távolságban heverészve megfigyelhette, hogy a gyanúsított jobb lábujjaival hihetetlen ügyességgel ábrákat és betűket firkál a tengerpart fövényébe. Kiderült, hogy a gyanúsított abban az időben, midőn balkarját elveszítette és jobbkarján béna volt, kétségbeesésében megtanulta a lábujjait használni és különösen az írásban hihetetlen tökélyre vitte. Azoknak a kórházaknak orvosai, ahol ebben az időben ápolták, csodájára jártak és különös ügyességének próbáit emlékül megőrizték. Ez okozta a gyanúsított vesztét. A lábíráspróbák és a hamisított csekkek írása között az írásszakértők kimutatták az azonosságot, amire a gyanúsított beismerte cselekményeit. A hamis csekkeket testvérbátyjával váltattatta be a bankokban.

KÜLÖNÖS ISMERTETŐJELEK.

A Kínában szolgálatot teljesítő japán titkos rendőrség munkáját és módszereit az alábbi érdekes eset világítja meg.

Valahol Kínában, japán katonai repülőtéren állott hat darab zsákmányolt, de üzemkész kínai katonai repülőgép. Ezeket egy szép napon ismeretlen tettesek ellopták és a repülőterőrség éberségét kijátszva, elrepültek velük.

A japán titkos rendőrség keretében külön csoportot bíztak meg az eset nyomozásával. A japán titkos rendőrség emberei puhatólásaik során messze behatoltak Kína belsejébe is, de eredményt nem tudtak elérni. Minden további erőlködés kilátástalannak látszott, annál is inkább, mert a keleti ember közismert zárkózottsága miatt minden adatgyűjtési kísérlet meddő maradt.

A kijelölt nyomozócsoport azonban nem csüggedt. A puhatólásokat példás japán szívóssággal kiterjesztették Japánra, Európára és Amerikára is. A Japánban dolgozó alcsoport hatáskörébe tartozott az újdonsült mandzsu császárság területe is. A japán titkos rendőrség Mandzsukóban dolgozó ügynökeinek a figyelme egy nagyon szép, fiatal és művelt kínai nőre terelődött. Figyelni kezdték. Kiderült, hogy állandó társasági érintkezésben áll magasrangú japán és mandzsu tisztekkel és igen költséges életmódot folytat. A szép kínai nő egy napon nyomtalanul eltűnt. A japán titkosrendőrség nem tartóztatta le, hanem egyszerűen megszöktette és azután a fogságban igyekeztek belőle vallomást kicsikarni. Ez, valószínűleg a közismerten kegyetlen keleti kényszerítő eszközök segítségével, sikerült is. A kínai nő elmondotta, hogy azzal a hat emberrel, akik a repülőgépeket ellopták, egyideig összekötetésben állt. A kínai kémszolgálat emberei voltak s így csupán szolgálati számukat ismeri, nevüket nem tudja. A nyomozók személyleírást követeltek. A kínai nő adott is olyant, amilyent tudott, de ezzel nem lehetett sokra menni. Ekkor különös ismertetőjeleket akartak a nyomozók megtudni. A kínai nő hosszú gondolkodás után elmondotta, hogy a repülőgéptolvajok egyike igen művelt ember, Németországban végezte tanulmányait és nagyon szereti a német zenét. Van is neki egy gramofonja egy csomó Beethoven-lemezzel. Ha Beethoven-zenét hall, teljesen kiesik a keleti ember megszokott, érzéketlennek tűnő nyugodtságából és arca teljesen átszellemül.

A további nyomozás ebből indult ki. A titkos rendőrség egyik embere a mandzsu császári palotában teljesített szolgálatot. Az egyik folyosón, amelyből a császári testőrtisztek lakosztályai nyílnak, a japán titkos ügynök fülét ismeretlen zene ütötte meg. A zene az egyik test-

örtiszt lakásából hallatszott ki. Azt természetesen nem tudta a japán ügynök eldönteni, hogy mi az az idegen zene, amit hall, ezért táviratilag jelentést tett Japánba az al csoport vezetőjének és a további megfigyelések folytatásához támogatást kért. Az al csoport vezető európai embert küldött a segítségére, aki szintén a japán titkos rendőrség szolgálatában állt. Ez mint külföldi újságíró jelent meg a mandzsu fővárosban, mint ilyen, szabadon járt-kelt és így a palotába is bejutott. Itt sikerült megállapítania, hogy a gyanús testőrtiszt Beethovenzenét hallgat. A japán titkos rendőrség őt sem tartóztatta le, hanem egyszerűen eltüntette és a fogságban tőle is igyekezett vallomást kicsikarni. A testőrtiszt bűntársai: két másik testőrtiszt, három testőrtiszt és őt testőr azzal árulták el magukat, hogy zenekedvelő társuk eltűnéséből rosszat sejtve, megszöktek. A japán rendőrség valamennyiüket összefogdosta. Hadbírótság elé kerültek és halállal lakoltak tettükért.

A személyleírás legértékesebb részét a különleges ismertetőjelek alkotják. Ezeknek mind a felismerésnél, mind az azonosításnál igen jó hasznát vehetjük. Különös ismertetőjelek nem csupán forradások, sebhelyek, szemölcsök, tetoválások, testfogyatkozások lehetnek. Igen fontosak a leírt személy szokásai, kedvtelései, szenvedélyei, stb. is. Ezek is árulóvá válhatnak és megkönnyíthetik a felismerést. — Egy útleírásban olvastam a következőket.

Egy európai utazó, aki kitűnően beszélt az arab nyelvet és kifogástalanul ismerte az arab szokásokat, arab öltözetben Mekkába, a mohamedánok zarándokhelyére utazott és ott a zarándokok szertartásait tanulmányozta. Ez abban az időben, a nem igazhitűek számára, halálbüntetés terhe mellett, tilos volt. Az európai

utazó azzal árulta el magát, hogy az arab zenére öntudatlanul verte a lábával a taktust. Ezt keleti ember nem teszi. Erről ismerték fel.

Személyleírások felvételénél, vagy személyleírás másokkal való közlésénél (pl. a hírközpontba való bejelentésénél) a külön ismertetőjelekről sohase feledkezzünk meg, sőt helyezünk mindig különös súlyt rájuk.

Az egyik őr kiderítetlenjei között szerepelt az alábbi eset. Ismeretlen tettes téli időben több különböző helyen követett el betörést. A hóban a betörő nyomai mellett mindenhol kutya nyomai is látszóttak. Az ismeretlen betörő tehát kutyaival járt „dolgozni”. Ez igen fontos, elsőosztályú, különös ismertetőjel és az őr éppen ezt hagyta ki a hírközpontnak tett jelentéséből.

A közelmúltban egy német napilapban olvastunk olyan javaslatról, hogy a bűnözőket egyéni szaguk alapján is nyilván kellene tartani. A javaslatot tevő tudós elgondolása a következő:

Nincsen két ember a földön, akinek az ujjnyomai teljesen azonosak volnának. Ezen alapszik az ujjnyomatrendszer: az ujjlenyomatok alapján történő nyilván tartás és a helyszíni ujjnyom felhasználása a nyomozásnál. Nincsen azonban két olyan ember sem a földön, akinek az egyéni szaga tökéletesen egyforma volna. Az emberi orr csak durva szagkülönbségeket tud érzékelni, de pl. az eb finom, fejlett szimatja segítségével az egyéni szag alapján különbözteti meg az embereket. Rendőrkutya helyszíni alkalmazásánál ezt használjuk ki. Miért ne lehetne akkor az emberek egyéni szagát nyilvántartásra is felhasználni — fűzi tovább gondolatmenetét a tudósunk.

A megoldást úgy képzei el, hogy a bűnözők olyan ruházatának valamely darabját, amelyet huzamosabb ideig viseltek a testükön, légmentes tartályba kellene zárni. A tartály címkéjén az illető nyilvántartott neve és személyi adatai állának. Az újszerű nyilvántartás csupa ilyen légmentesen lezárt tartályból állana. Ha már most valahol bűncselekményt követnek el, a rendőrök szimatot vétenek a helyszínen és azután a kutyával a nyilvántartásban végig szagoltatják a pillanatokra kinyitott tartályokat. A megfelelő tartálynál az idomított kutya viselkedése elárulná, hogy azonos szagra bukkant és így a tettes személye ismeretessé válna.

Ez a javasolt új nyilvántartási rendszer elméletileg megoldhatónak látszik ugyan, de gyakorlatilag nem igen valósítható meg. Képzünk el egy ilyen nyilvántartás költségességét, terjedelmét, a nyilvántartási anyag nyomzó hatóságok között való kicserélésének nehézségeit, stb. Mindettől eltekintve, valószínű, hogy a legjobban kiképzett és legtehetségesebb rendőrkutya is zavarba jönne, ha egymásután néhány száz ilyen nyilvántartó tartályt kellene végigszimatolnia. Mindezekre tekintettel, ez az ötlet az elméleti elképzelésből aligha fog átjutni valaha is a gyakorlati megvalósulás terére.

Ha a szagokat ilyenképpen nem is lehet nyilvántartási célokra felhasználni, adott esetben egyes nyomzásoknál, mint adatok, jelentősek, sőt, döntő fontosságúak lehetnek és ezért a helyszíni szemle alkalmával nem szabad megfélekezni róluk. Ha természetük megengedi, megőrzésükről (légmentesen záró tartályba zárni) gondoskodni kell. Ilyen lehet valamely a helyszínen visszahagyott tárgy, melyhez valami jellegzetes szag tapad, pl. illatszerez zsebkendő, füstszagú rongydarab stb. Az ilyen tárgyakon felül jó támpontokat

nyújthatnak a nyomozásnak a helyszínen terjengő különböző szagok is. Ilyenek lehetnek pl. lőporfüstszag szobában, istállószag egy villabetörésnél, a megmérgezett ember foghagymaszagú lehellete, petróleumszag tüzeset színhelyén, stb.

Egy alkalommal országúton portyázó német csendőrjárőr alkonyatkor az útmentén nagy csoportosulást észlelt. A járőr kerékpárról szállt és meg akart győződni a csoportosulás okáról. Az út árkában meggyilkolt fiatal nő holtteste feküdt. A holttest helyzete és a ruházat állapota kétségtelenül azt mutatta, hogy kéjgyilkosság történt. A holttest ruházatából erős illatszerez szaga áradt. A német csendőr gyors elhatározással egysorba állította a helyszínen tartózkodókat és megkérdezte tőlük, hogy közülük valaki nyult-e a holttesthez. Valamennyien tagadó választ adtak. Erre a csendőr valamennyiüket végig szagolta. Egyikükből, egy egyszerű, szurtos, munkás-ruhát viselő fiatalemberből csak úgy dőlt a finom illatszerezillat. A csendőr azonnal fülöncsipte. Nem is tagadott. Ő volt a gyikos.

AZ ÜVEGLENCSE JÓSZOLGÁLTATAI.

A modern optika egyik diadala az infravörös sugár felhasználása. Ezeket a sugarakat az ember szeme nem érzékeli, de vannak különleges eljárással készített fényképezőlemezek, filmek, amelyek ezekkel a sugarakkal szemben érzékenyek és így az infravörös sugarakkal megvilágított képet, amiből az emberi szem semmit sem lát, felveszik. Nemcsak kődön, felhőkön keresztül, de teljes sötétségben is lehet ezzel az eljárással fotografálni.

A londoni rendőrség: a Scotland Yard szakértők és előkelő közönség jelenlétében kísérleti bemutatót tartott. A kísérlet színhelye egy színházterem volt. A közönség a nézőtéren foglalt helyet. A színpadon egy asztalt és két széket állítottak fel. A székeken két ember foglalt helyet, akik kártyázni kezdtek. Ezután a termet teljesen elsötétítették. A színpadra az emberi szem által nem látható infravörös sugarakat bocsátottak és a továbbiakat mozgó filmen rögzítették. A közönség a nagy sötét-ségekben ült, nem látott semmit, csupán hallotta, hogy a színpadon valami „tragédia” játszódik le. Hangos szóváltás, majd nehéz léptek, székek felborulása, dulakodás, majd valami súlyos test esésének a zaja volt hallható. A kísérlet véget ért. Felgyújtották a lámpákat. A filmet előhívták és a közönség előtt le is pergették. Nagyszerűen sikerült, éles felvétel volt. A sötétben lejátszó-dott jelenetet tökéletesen rögzítette. Az ámuló közönség látta a nyugodtan kártyázó két embert, látta, midőn az egyik indulatosan felugrik, odavágja kártyáit az asztalra és rátámad a társára. Ezután birkózni, dulakodni kezdtek. A székek felborultak. Az egyik küzdő hirtelen kést ragadott ki a zsebéből és azt beledöfte ellenfelébe, aki hangtalanul összerogyott — természetesen csak megjátszva a jelenetet. — A közönség minderről csak a filmről értesült. A gép többet teljesített, mint az ember szeme. Az infravörös sugarak kriminalisztikai alkalmazási lehetőségei iránt ma az egész világon kiváló eredményeket ígérő kísérletezések folynak.

•

Az üveglencsének nagy szerep jut a bűncselekmények felderítésénél. Fényképezőgép, nagyítólencse, mikroszkóp, kép- vagy mozgóképvetítő-készülék a modern kriminalisztika nélkülözhetetlen segédeszközei. Azt is

tudjuk, hogy a nagyítólencse — ha gyujtólencsének használjuk — gyujtogatás elkövetésére is alkalmas.

Az alábbiakban néhány érdekes esetet írunk le, amelyekben a lencse valamilyen formában bűnügyekben szerepet játszott.

1934 év nyarán Madridban veszedelmes csekkcsaló garázdálkodott, aki több mint 360.000 márka értékben Padierna márkinő aláírásával ellátott és a spanyol nemzeti bank által fizetendő hamis csekket hozott forgalomba. A csaló kiléte teljesen ismeretlen volt. A spanyol bank egyik pénztárnoka, aki a csalónak a hamis csekkre nagyobb összeget fizetett ki, fogadkozott, hogy emberét ezer másik között is felismerné. Ezzel a készségével a pénztáros egyelőre nem segítette elő a nyomozást, mert az egyetlen gyanúsítható személyt sem tudott felhajszozni. A véletlen jött ezután — egy film alakjában — a nyomozás segítségére.

A pénztárnok moziban volt és érdeklődéssel nézte a heti filmhíradót, amely többek között löversenyt mutatott be. A versenypályán hullámozó közönség között a pénztárnok felismerte a csalót, aki a képen Ville-Padierna gróf, a márkinő egyik unokaöccsének társaságában volt látható.

A rendőrség lejátszatta a filmet. A pénztáros emberében felismertek egy rovottmultú olasz szélhámost. A grótot az olasz szélhámostal együtt a milánói nemzetközi gépkocsiversenyen fogták el, nemsokára megkerült a banda harmadik tagja is Barcelonában, egy hírheft olasz okmányhamisító személyében.

Csikágó közelében az országúton egy vagyonos embert ismeretlen tettesek meggyilkoltak. A hullát a kocsiiban hagyva, a gyilkosok a kocsi belsejét petróleummal leöntötték és meggyújtották. A tűz nem hamvasztotta el a kocsit, így a helyszíni szemlénél bizonyos

adatok rendelkezésére állottak. Meg lehetett állapítani, hogy öngyilkosság esete nem foroghat fenn. A rablási szándékot szintén ki lehetett zárni, mert az elhalt levő nagyobb értékekhez a tettes nem nyúlt. Az elhalt környezetében megindított nyomozás sem vezetett eredményre.

A helyszínelő detektívek egyikének ekkor eszébe jutott, hogy a tűz a kocsí belsejében megkímélte az elhalt fényképezőgépét is. Kivették a gépben levő filmet és előhívták. A tekercs nyolc felvételt tartalmazott. Ezek közül hat tájfelvétel volt, kettő azonban egy fiatalembert ábrázolt, akinek a képe a rendőrség fényképgyűjteményében is megvolt. A nyomozás most már helyes vágányba zökkent és hamarosan sikeres befejezéshez jutott. Kiderült, hogy az elhalt, aki tekintélyes, vagyonos ember és ismert sportférfi volt, az alvilággal tartott fenn szoros összeköttetést. Ez okozta vesztét. A tettest, mint később beismerte, bosszú vezette.

Kovnában, egyik lengyel városban a multban hazafias felvonulást rendeztek. Este, az ünnepség lezajlása után, az egyik szobor talapzatán 50 éves férfi hulláját találták, szívében törrel. Hosszabb nyomozás után sikerült az elhalt személyazonosságát tisztázni, de a tettes kilétére a legcsekélyebb támpont sem állott rendelkezésre.

Néhány nap mulva a város kirakatai tele voltak a felvonulásról készült fényképekkel. Az egyik ilyen képen, amely a kérdéses szobrot ábrázolta, fel lehetett ismerni a szobor talapzatán álló elhaltat, közvetlen a háta mögött pedig egy ismeretlen ember állott. A képet megnagyították, úgy, hogy az ismeretlen arcvonásai élesen előtűntek. A nyomozás most már behatóan foglalkozott az ismeretlennel, elfogták, ő volt a gyilkos.

Az ügyes fényképész tud olyan felvételeket is készíteni, — úgynevezett trükkfelvételeket, — amelyek nem a valóságot rögzítetik, hanem annak csupán megéltetését látszatát keltik. Azt hiszem, mindenki látott már pl. olyan fényképet, ahol valaki önmagával beszélget vagy kezefog, stb.

Az amerikai rendőrségnek egy ilyen trükkfelvétel nemrégiben sok galibát és felesleges fáradságot okozott.

Violet Michels, 21 éves fiatal leány, vagyonos szülők gyermeke, boldog menyasszony, nyomtalanul eltűnt a szülői házból. Szökés vagy öngyilkosság kizártnak látszott, ezért bűncselekményre, így elsősorban az Amerikában annyira gyakori, zsarolás céljából elkövetett, emberrablásra gondoltak. A gyanút nemsokára alátámasztották a tények, a leány szülei zsaroló levelet kaptak, amelyben a rablók bizonyos dollárösszegnek bizonyos időben és helyen való elhelyezését követelték.

A szülők a rendőrségtől kapott tanács alapján papírszeletekkel telt borítékot helyeztek el a zsaroló levélben megjelölt helyre, amelynek környékén 8 rendőr állt lesbe. A rendőrök azonban valószínűleg vigyázatlanok voltak, mert a levélért senki sem jött. Az eset továbbra is rejtély maradt.

De egy napon megjelent a rendőrségnél egy fiatal fényképész, aki egy fényképfelvételt mutatott fel. A kép gépkocsit ábrázolt, amelynek ablakán egy dulakodó férfi és egy fiatal nő alakja volt látható. A nő arcvonásait nem lehetett kivenni, a férfit ellenben határozottan fel lehetett ismerni. Nem volt más, mint egyike a közismert, többször büntetett banditáknak. A fényképész, aki előadása szerint a fényképfelvételt pusztán a véletlennek köszönhette, a felvétel idejére és helyére vonatkozólag olyan kísérőköörülményeket mondott el, melyekből arra lehetett következtetni, hogy a kép tényleg Violet Michels

elrablásának egyik mozzanatát örökíti meg s így csupán az ismert banditát kell kézrekeríteni, hogy az egész bűnügyi rejtély megoldható legyen.

A bandita rövidesen megkerült az egyik börtönben, ahol már több mint féleve ült s így tettessége szóba sem jöhetett.

Kiderült, hogy a bemutatott felvétel trükkfelvétel volt, amellyel a fényképész reklámot akart magának csapni. Sikerült neki.

Végül megemlítek egy olyan esetet, ahol a nagyító-lencse nem a bűncelekmény felderítésénél játszott szerepet, hanem súlyos bűncelekmény elkövetésének eszköze volt. Hibás öntésű üveg tetőcserepek, úgynevezett hólyagos ablaküvegek, sőt vízzel telt palackok már gyakran okoztak tüzet. A nap fénysugarait gyújtólencse módjára egy pontba fogják össze. De az, hogy valaki gyújtólencsével gyilkosságot kövessen el, eddig aligha fordult elő a bűnügyek történetében.

San Franciskó egyik villanegyedében, kerti ház első emeletén, egy Matter's nevű öreg hölgy éldegélt, kit hosszú évek óta tartó betegsége teljes mozdulatlanúságra kárhoztatott, emiatt az ágyát sohasem hagyhatta el. A beteget ápolónő gondozta. Kettőjükön kívül a villában csupán egy szolgáló és a kertész lakott. A beteget délelőttként meg szokta látogatni unokaöccse, aki egyben egyetlen rokona volt. Mással nem érintkezett.

1934 augusztus 16-án délután az ápolónő, valami sürgős magánügye miatt, félórára magárahagyta a beteget. Mikor visszatért, a betegszobát sűrű füsttel telítve találta, az ágynemű már elégett, az ágy előtti szőnyeg még lángolt, a beteg pedig súlyos égési sebekkel holtan feküdt ágyában.

A megindított nyomozás során először nem vergődtek zöld ágra a detektívek. Az ápolónő fél óráig volt

távol. Ez alatt az idő alatt a kertész az épület előtt dolgozott, idegen ember tehát véletlenül sem juthatott a házba. Röptűz lehetősége sem forgott fenn. A villanyvezeték rendben volt, rövidzárlat nem okozhatta a tüzet. Augusztusi hőség volt, tehát a fűtés sem lehetett tűzokozó. A beteg mozdulni sem tudott és kezeüvegében egyébként sem volt semmi tűzszerszám, amellyel maga okozhatott volna tüzet. A szobából érték nem tűnt el.

A nyomozás ilyenképen már-már holtpontra jutott, mikor az egyik detektív a „kinek állhatott érdekében az elhalt halála“ elvből kiindulva megállapította, hogy az unokaöccs az egyedüli örökös, rajta kívül a szerencsétlen öregasszony halálából előny senki másra nem származhatott. Az unokaöccs tettességét feltételezve, behatóbban kezdett személyével foglalkozni. A puhatolások során megállapítást nyert, hogy a fiatalember az elhalt villájával szemben, az utca másik oldalán álló ház első emeletén szobát bérelt. Ezt a szobát a rendőrség titokban átkutatta. A kutatás során vasállványra szerelt hatalmas gyújtólencsére és egy távcsőre bukkantak. Az utca mindössze 4 méter széles volt. A rendőrség a tűz eredetére nézve most már — a szobában talált különös leletre alapítva — azt a fantasztikusnak látszó feltevést állította fel, hogy az önmagával tehetetlen beteg szobáját a nyitott ablakon keresztül — kitesve az ápolónő rövid távollétét — az unokaöccs gyújtotta fel, tudva, hogy az önmagával tehetetlen betegnek a tűzben el kell pusztulnia.

A fantasztikus feltevés valónak bizonyult. Az unokaöccs beismerte, hogy a cselekményt a rendőrség által elképzelt módon ő követte el, hogy hamarabb juthasson az örökséghez. A távcsőre azért volt szüksége, hogy a mozgatható állványra szerelt lencse gyújtópontját a megfelelő helyre irányítsa.

Nyitva áll még az a kérdés, hogy elhalt miért nem

kiáltott segítségért? Valószínűnek látszik, hogy az ápolónő távozása után elbőbiskolt és a fejlődő füst el-kábitotta, mielőtt segítségért kiálthatott volna.

RÁDIÓ FELHASZNÁLÁSA.

A rádió — korunk e felbecsülhetetlen értékű technikai vívmánya — a közbiztonsági szolgálatban is meg-fizethetetlen eszköz. Ereje abban rejlik, hogy minden-nél gyorsabb és nem ismer akadályokat. A rádióknak a közbiztonsági szolgálatban való alkalmazása óta számtalan olyan bűnöző került kézre, aki azelőtt, miután ma-gát biztonságba helyezte, nyugodtan folytatta bűnös mesterségét. A közbiztonsági rádiószolgálat talán a leg-fejlettebb a technika hazájában — az Amerikai Egyesült Államokban —, ahol különösen az amerikai banditizmus ellen vívott küzdelemben tett a hatóságoknak és a köz-biztonsági szerveknek felbecsülhetetlen szolgálatokat. A banditák ezzel tisztában is vannak és ha alkalom nyílik rá, igyekeznek ezt a veszedelmes ellenfelet tevékenysé-gében minden eszközzel megbénítani. A közelmúltban a külföldi lapok ilyen tragikus kimenetelű eseményről számoltak be.

Az Amerikai Egyesült Államok egész területét a közbiztonsági rádió adó-vevőállomások sűrű hálója bo-rítja. Ezek az állomások nemcsak a körözéseket és egyéb szolgálati táviratokat közvetítik, hanem figyelmeztetik a lakosságot a különböző helyeken felbukkanó bandákra is. A közbiztonsági rádióhálózat ilyenképpen összekötő kapocs a rendőrség és a nagyközönség között s mint ilyen, különösen nagyjelentőségű a gyéren lakott terü-leteken, mint pl. Texas-állam egyes részein, ahol a la-kosság egymástól távolfekvő farmokon él úgy, hogy a

közbiztonsági szervekkel való állandó összeköttetését kizárólag a rádió biztosítja. Texas közbiztonsági visz-o-nyai nem a legrózsásabbak, mert saját jól fejlett bandi-tizmusukon kívül itt adnak egymásnak találkát a mexi-kói banditák is. A rendőri rádióknak itt a lakosság figyel-meztetése, óvatosságra intése és a banditák kézrekeríté-se terén fokozott jelentősége van. Nem egy alaposan kitervezett banditatamadás hiúsult már meg, mert a farmerek a rádión kapott figyelmeztetésre felkészülten, méltó fogadtatásban részesítették a banditákat.

De azok sem maradtak adósok. A többnyire elha-gyott helyen telepített állomásokra nem egyszer intéz-tek elkeseredett támadásokat. Egy ilyennek esett áldo-zatul Henry Christiansen rendőrtisztviselő, a texasiak egyik legnépszerűbb rendőrségi rádiótávirásza. Éppen körözést adott le, amikor viskóját banditák fogták körül és géppisztolyokból golyózáport zúdítottak rá. Christian-sen bátor ember volt, az ő pisztolya is mindig kezeügyé-ben volt. Kettőt leterített támadói közül, de a túlerő győzött. Szitává lötték. A legtragikusabb a dologban az volt, hogy a mikrofon az egész idő alatt nyitva állt és így a többi rendőrállomás és a lakosság vevőkészülékain keresztül fültnani voltak a drámának anélkül, hogy a szorongatott rádiótávirász segítségére siethettek volna.

*

A városokban rádióközpontból irányított, részben vevő, részben adó és vevő állomással felszerelt rend-őrségi járőrgépkocsik portyáznak. Minden gépkocsi-nak, illetve gépkocsicsoporthoz pontosan ki van jelölve a mozgási körlete. A körletek úgy vannak megszabva, hogy a gépkocsik körletük bármely pontját néhány perc alatt elérhetik. A központban a befutott jelentéseknek megfelelően, térképeken állandóan rögzítik az egyes gép-

kocsik helyzetét és a felmerülő feladatoknak megfelelően innen történik a járórgépkocsik irányítása is. A járórgépkocsik sokoldalú munkáját szemléltessék az alábbi rendelkezések, amelyeket a központ Hollywoodban, egy napon gyors egymásutánban kocsijainak rádión leadott.

„A . . . körzet összes járóműveinek! Figyelem! A Main Street és a 6. utca sarkáról 3 perccel ezelőtt egy zöld, roadsteres Buick-kocsit elloptak! Üldözni nyugati irányban a 6. utcában.“

Néhány perccel később:

„A Plasa körlet összes járóművei! Figyelem! A Hill-streeten a 2. és 3. utca között fekvő üres telken három serdülő gyermek lőfegyverrel játszik!“

Később:

„Figyelem! N. N. számú kocsik! Figyelem! A Picco Boulevard X. számú házában gyanús kutyaugatás és női segélykiáltások!“

Ismét eltelik néhány perc, azután a központ újból megszólal:

„Figyelem! N. körlet! Figyelem! A Cahuenga Avenue és Beverley Boulevard sarkán 7 óra óta gyanús kinézésű gépkocsi vesztegel! Chrysler Cabriolet, Ohio állambeli rendszámtáblával!“

„Figyelem! N. kocsik! Figyelem! A városháza lépcsőjén részeg asszony trágár beszédével botrányt okoz!“

„Figyelem! Az N. és X. körletek összes járóművei! Az ilyen és ilyen utcákban gyanús egyén meg nem engedett sebességgel hajt kék, roadsteres Packard-kocsin, rendszámtábla a sártól olvashatatlan!“

Ez így megy tovább majdnem szünet nélkül. A központ, mint az egész mozgó szervezet agya, állandóan részen van, figyel, intézkedik, irányít. E rendszer kiválóan bevált és felbecsülhetetlen szolgálatokat tesz mind a

megelőző, mind a nyomozó szolgálatnak. Nem ritka eset, hogy a fürgé járórgépkocsik a helyszínen rajtaütnek a betörőkön, mielőtt azok még a zsákmányt összecsomagolhatták volna.

A bűnözők természetesen ferde szemmel nézik ezt az intézményt és igyekeznek védekezni ellene. Chicagóban előfordult, hogy saját adóállomásukkal zavarták a rendőrségi központ adását, sőt azt is megtették, hogy a központ nevében saját rádiójukon elirányították az összes kocsikat abból a körletből, amelyben valamire készkültek

A rádiós rendőrség villámgyors működését a legjobban az alábbi példával lehet szemléltetni. A Long-fellow-utca 1715. szám alatt lakó Frank nevű ruha-kereskedőhöz két ember állított be ruhavásárlás ürügye alatt. Midőn a kereskedő pénzesfiókját kinyitotta, hogy a bevőknek visszaadjon, a „bevők“ egyike revolvert fogott rá, a másik pedig a fiók tartalmát magához vette, azután hozzákezdett egy csomó értékes ruhanevelő össze-csomagolásához. A kereskedő a pult mögött lábával megnyomott egy villamos csengőgombot, mely a védőegyesület központjában csak annyit jelzett, hogy a kereskedőnek súlyos veszély miatt rendőrségre van szüksége. A védőegyesület a segélykérést haladéktalanul továbbította a rendőrségi rádióközpontba, mely rádión azonnal a következő utasítást adta: „Itt központ. 629, 1039 és 129-es kocsik! Longfellow-utca 1715. Frank kereskedőhöz. 30.“ A harmincas szám a rádiókódex szerint súlyos bűncselekményt jelent. A központ rendelkezését 5 óra 5 perckor adta le, 5 óra 11 perckor már beérkezett a 629. számú kocsijelentése arról, hogy a tetteseket elfogta. A rádiós motoros rendőrséget 1932-ben létesítették, azóta a súlyos

bűncselekmények száma New-Yorkban egyötödérsszel csökkent.

Nagy világvárosokban vannak magánvállalatok, melyek előfizetőik lakásába, üzletébe riasztó- és jelzőkészülékeket szerelnek be, melyek veszély esetén a vállalat központi őrhelyiségében jelzést adnak.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Előszó	5
<i>I. Fejezet: A megelőzés szolgálatában</i>	<i>7</i>
Bűnügyi tanácsadó intézmény	9
Igazoltatásokról	12
A bűncselekmény látszata	14
Különleges portyázások	17
<i>II. Fejezet: Az indítóokról néhány történet</i>	<i>21</i>
Az indítóok	23
Tudományos kutatás céljából	27
Kalandorregények és filmek	36
A szerelem	39
Az ittasság	40
A sértett is leplezhet valamilyen	41
A véletlen szerepe	42
<i>III. Fejezet: A bűnösök védekezése</i>	<i>47</i>
Nyomavesztett bűnözők	49
Ahol nem szoktak bűnösöket keresni	54
Leplezés	58
A nyomozás elterelése	65
Szinlelés	66
A beismerés értéke	69
A nyomok elrejtése	75
A bűnjелеk elrejtése	83
<i>IV. Fejezet: A bűnözés eszközei</i>	<i>87</i>
Erdekes bűnjелеk	89
A legjobb eszközök	92

	Oldal
Eszköznyomok	92
A tolvajkulcs	94
A repülőgép	94
Mérgek	96
Bóditó mérgek	99
Bacillusok	104
V. Fejezet: A nyomozás segítői	109
A szakértők	111
A gyermekek	113
A laboratóriumok	115
Vegyszerek	125
Saját nyomok megjelölése	127
Haldokló kikérdezése	128
Személyek azonosítása	129
Lábírás azonosítása	135
Különös ismertetőjelek	136
Az üveglencse jószolgálatai	141
Rádió felhasználása	148

